

Національний технічний університет України «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»	Емблема кафедри (за наявності)	Назва кафедри, що забезпечує викладання
Теорія перекладу Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)		Кафедра теорії, практики та перекладу французької мови

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»</i>
Спеціальність	<i>В11 Філологія (за спеціалізаціями)</i>
Освітня програма	<i>Галузевий переклад: французька та друга західноєвропейська мова</i>
Статус дисципліни	<i>Обов'язковий циклу професійної підготовки</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити (120 год) 46 год – аудиторна робота (16 год лекцій, 30 год практичних), 74 год – СРС</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залік/ДКР</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська/Французька</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Практичні: кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Буць Жанна Володимирівна, https://intellect.kpi.ua/profile/bzv3
Розміщення курсу	Необхідні матеріали розміщено на відповідних сторінках викладачів в Електронному Кампусі: https://campus.kpi.ua/tutor , а також створено відповідний дистанційний курс: https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=7575

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

У ході вивчення освітнього компонента студенти систематизують набуті знання з дисциплін порівняльної лінгвістики та спецкурсів з окремих різновидів та жанрів перекладу, засвоюють принципи й основні етапи становлення сучасної теорії перекладу, ознайомляться з існуючими теоріями моделей, засобів, прийомів та методів перекладу.

Предмет освітнього компонента: основні етапи становлення сучасної теорії перекладу; основні проблеми загальної теорії перекладу; основні закономірності процесу перекладу та особливості окремих його видів; лексико-граматичні, стилістичні та прагматичні аспекти перекладу.

Метою освітнього компонента є формування у студентів здатностей:

ЗК 01 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 07 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 08 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ФК 07 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 09 Здатність ефективно здійснювати професійну та наукову діяльність шляхом інтеграції сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ФК 11 Здатність застосовувати теоретичні знання з перекладознавства, зокрема про специфіку окремих видів і типів перекладу, перекладацькі стратегії, методи тощо, для провадження ефективної професійної діяльності.

ФК 12 Здатність до продукування, редагування, реферування, анотування та систематизації різних типів текстів, зокрема фахових, державною та іноземними мовами.

ФК 13 Здатність здійснювати переклад різногалузевих текстів з дотриманням нормативних вимог, етичних норм професійної діяльності перекладача.

Досягнення мети курсу передбачає засвоєння термінологічно-категоріального апарату перекладознавства, основних класифікацій видів перекладу у сучасній теорії перекладу, основних положень різних моделей перекладу сучасного перекладознавства та прагматичних, герменевтичних та нормативних аспектів перекладу, існуючих засобів, прийомів та методів перекладу. У межах курсу розглядаються принципи й основні етапи становлення сучасної теорії перекладу, систематизуються знання порівняльних спецкурсів, досліджується, оцінюється і порівнюється інформація щодо різних проблем загальної теорії перекладу та моделювання перекладу з активним використанням різних методів пізнання, здійснюється планування процесу перекладацької та науково-дослідницької діяльності з визначенням послідовності, тривалості та строків виконання кожного аспекту роботи.

Після засвоєння дисципліни здобувачі мають продемонструвати такі **результати навчання**:

ПРН 01 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 03 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 06 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 09 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 14 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 17 Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

ПРН 19 Дотримуватися етичного кодексу перекладацької діяльності.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Необхідною умовою для успішного засвоєння дисципліни є володіння французькою мовою на рівні B2+, базовими теоретичними й емпіричними знаннями у галузі перекладу. Засвоєння освітнього компонента взаємопов'язано з такими ОК: «Практикум з галузевого перекладу (французька мова)», «Практикум з англійської мови та галузевого перекладу», а також забезпечує подальше оволодіння такими освітніми компонентами як «Перекладацька практика (французька та англійська мови)» і «Виконання магістерської дисертації».

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теорія перекладу як наукова дисципліна

Тема 1.1. Об'єкт і предмет сучасної теорії перекладу. Становлення сучасної теорії перекладу. Теорія перекладу серед інших наукових дисциплін.

Тема 1.2. Термінологічний апарат перекладознавства: особливості та визначення.

Розділ 2. Питання загальної теорії перекладу

Тема 2.1. Проблема визначення перекладу. Класифікації видів перекладу. Інші види мовного посередництва. Переклад як контакт двох мов і двох культур, як особливий випадок білінгвізму.

Тема 2.2. Поняття перекладності. Інформативна структура тексту. Функції мовленнєвого повідомлення. Прагматичні, герменевтичні та нормативні аспекти перекладу. Системний підхід до вивчення перекладу.

Тема 2.3. Професійна етика перекладачів.

Розділ 3. Питання опису процесу перекладу

Тема 3.1. Проблема моделювання перекладу.

Тема 3.2. Засоби, прийоми та методи перекладу. Інваріант перекладу. Проблема одиниці перекладу. Категорії еквівалентності й адекватності перекладу.

Тема 3.3. Інформаційні засоби перекладу: CAT-інструменти, інші системи роботи з перекладом.

Розділ 4. Лексико-граматичні питання перекладу

Тема 4.1. Теорія відповідників. Види відповідників. Еквівалентні відповідники. Варіантні відповідники. Розкриття контекстуальних значень в перекладі. Лінгвістична характеристика лексико-семантичних перетворень; причини лексико-семантичних перетворень; прийоми передачі іншомовних форм у перекладі. Лексичні трансформації, що використовуються в перекладі. Специфіка перекладу окремих розрядів лексики. Переклад та лексикографія.

Тема 4.2. Граматичні трансформації для перекладу: перестановки, заміни членів речення та частин мови, додавання та опущення слів. Труднощі перекладу, зумовлені морфологічними і синтаксичними особливостями.

Розділ 5. Стилистичні і прагматичні питання перекладу

Тема 5.1. Поняття стилю у перекладознавстві. Специфіка перекладу текстів різних стилів і жанрів. Стилистична та прагматична характеристика тексту як цілого та її відтворення у перекладі. Поняття комунікативної мети тексту. Поняття прагматичної адаптації тексту у перекладі. Передача стилістичних засобів у перекладі.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна:

1. Гудманян А.Г., Сітко А.В., Г.Г. Єнчева Основи перекладознавства. Вінниця: Нова Книга, 2020. 352. ISBN:978-966-382-849-7

2. Конспект лекцій до дисципліни «Теорія та практика перекладу» для здобувачів вищої освіти першого рівня усіх спеціальностей (денна та заочна форми навчання) / Упоряд.: Девіцька А.І., Курах Н.П., Сідун Л.Ю. Ужгород: електронне видання, 2022. 36 с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/46083/3/Конспект%20лекцій%20з%20ТПП.pdf>

3. Фрумкіна А.Л. Основи термінологічного перекладу: теорія і практика (посібник для здобувачів освіти філологічних спеціальностей). Одеса, 2025. 145 с. <https://hdl.handle.net/11300/29459>

Додаткова:

1. Ребрій О.В. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 116 с. <https://foreign-languages.karazin.ua/resources/df8048d597ab4174434ed96e9c8ee59b.pdf>

2. Теорія перекладу: для студентів 3-4 курсів ф-ту «Референт перекладач», які навчаються за спеціальністю 035 Філологія (Переклад). Нар. укр. акад., [каф. теорії та практики перекладу ; авт.-упор. О. А. Кальниченко]. Харків : Вид-во НУА, 2017. Ч. 1. 64 с. <https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Teoriya-perekladu.pdf>

3. Jacomard H., Pym A. Explorations des théories de la traduction. (3e édition, Routledge, 2023) Version 3.6 (8 mars 2024). Publisher: Intercultural Studies Group.

https://www.researchgate.net/publication/378393978_Explorations_des_theories_de_la_traduction

4. Theories Sur Et Theories Pour La Traduction: Les Deux Axes (Theories On and Theories for Translation: The Two Axes) https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3678234

Література знаходиться у бібліотеці КПІ ім.Ігоря Сікорського, методичному кабінеті кафедри теорії, практики та перекладу французької мови та в електронному кампусі.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Силабус освітнього компонента «Теорія перекладу» розроблено на основі принципів міцності, свідомості, систематичності, послідовності та активності, які пов'язані з організацією навчального матеріалу та з системою дій студентів щодо його засвоєння і передбачають такі навчальні завдання та види діяльності, які необхідні студентам для досягнення очікуваних результатів навчання. Вказані принципи є визначальними для вибору методів і форм навчання, передбачають застосування особистісно-орієнтованого підходу, який здатний створити необхідні соціальні та педагогічні умови для розкриття й наступного цілеспрямованого розвитку особистості студента та його автономності.

Засвоєння освітнього компонента "Теорія перекладу" передбачає оволодіння навичками відтворення, тлумачення й використання у професійній та науково-пізнавальній (дослідницькій) діяльності термінологічного апарату перекладознавства; планування процесу перекладацької та науково-дослідницької діяльності, визначення послідовності, тривалості та строків виконання різних аспектів роботи; володіння стійкими вміннями різних видів перекладу; накопичення власного банку знань за рахунок особисто значущої інформації, необхідної в перекладацькій діяльності; усвідомлення процесів та закономірностей застосування основних перекладацьких трансформацій, що дає можливість на конкретному мовному матеріалі показати шляхи практичного вирішення перекладацьких труднощів, сприяти розвитку абстрактного мислення студентів як передумови ефективного застосування набутих знань у професійній діяльності.

З метою засвоєння студентами матеріалу та формування у них відповідних компетентностей, навчання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу та стратегії взаємодії викладача й студента.

Під час навчання застосовуються:

- стратегії активного, колективного навчання;
- особистісно-орієнтовані розвиваючі технології, засновані на активних формах і методах навчання (робота у парах, мозкового штурму, дискусія тощо);
- інформативно-рецептивний метод (демонстрація, розповідь, пояснення, бесіда у у словесній та наочній формах);
- метод проблемного викладу (постановка проблеми і визначення шляхів її розв'язання, з урахуванням пізнавальних суперечностей та здійснення самостійного пошуку (в процесі проблемної розповіді, проблемно-пошукової бесіди, виконання проблемно-пошукових завдань);
- евристичні методи (методи створення ідей, методи вирішення творчих завдань, методи активізації творчого мислення); евристичні бесіди можуть передбачати різні моделі

питань: порівняння мовних явищ у їх конвергентному та дивергентному аспектах; які мають на меті співставлення мовних явищ, в яких є суперечливі факти; питання, які передбачають у відповіді здогадку, висновок тощо;

- дослідницький метод, що передбачає творче застосування знань, та формує досвід самостійного наукового пошуку, активізує пізнавальну діяльність студентів.

Усі методи навчання опосередковано спрямовані також на формування навчально-стратегічної компетентності студента, зокрема на розвиток метакогнітивної свідомості (процес організації, реалізації, контролю та корегування своєї навчальної діяльності).

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту освітнього компонента та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта та Viber, за допомогою якого:

- спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом;
- здійснюється надання зворотного зв'язку студентам стосовно навчальних завдань та змісту освітньої компоненти;
- оцінюються навчальні завдання студентів;
- ведеться облік виконання студентами плану освітньої компоненти, графіку виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також обладнання (проектор та електронні презентації).

У межах вивчення дисципліни здобувачі мають навчитися систематизувати та представляти свої доробки, зокрема набуті теоретичні знання у вигляді написання наукової статті.

№ заняття	Зміст навчальної роботи	Аудиторних годин	Рекомендований час СРС
1	Розділ 1. Теорія перекладу як наукова дисципліна Тема 1.1. Об'єкт і предмет сучасної теорії перекладу. Становлення сучасної теорії перекладу. Теорія перекладу серед інших наукових дисциплін. Тема 1.2. Термінологічний апарат перекладознавства: особливості та визначення. Лекція 1. Об'єкт і предмет сучасної теорії перекладу. Становлення сучасної теорії перекладу. Короткий огляд з історії вітчизняного і зарубіжного перекладознавства. Теорія перекладу серед інших мовознавчих дисциплін. Теорія перекладу і контрастивна лінгвістика. Теорія перекладу і соціолінгвістика. Теорія перекладу і лінгвістика тексту. Міждисциплінарний підхід до вивчення перекладу. Роль перекладу в розвитку світової культури, взаємозбагаченні культур та зміцненні	2	2

	міжнародних зв'язків. Ознайомлення із загальною термінологічною системою перекладознавства.		
2	Практичне заняття 1. Об'єкт і предмет сучасної теорії перекладу. Становлення сучасної теорії перекладу. Теорія перекладу серед інших наукових дисциплін. Роль перекладу в розвитку світової культури, взаємозбагаченні культур та зміцненні міжнародних зв'язків.	2	4
3	Практичне заняття 2. Ознайомлення із загальною термінологічною системою перекладознавства. Виокремлення терміносистеми перекладацьких технологій. Моделювання терміносистеми. Галузева термінологія: особливості творення, вживання та перекладу.	2	4
4	Розділ 2. Питання загальної теорії перекладу Тема 2.1. Проблема визначення перекладу. Класифікації видів перекладу. Інші види мовного посередництва. Переклад як контакт двох мов і двох культур, як особливий випадок білінгвізму. Тема 2.2. Поняття перекладності. Інформативна структура тексту. Функції мовленнєвого повідомлення. Прагматичні, герменевтичні та нормативні аспекти перекладу. Системний підхід до вивчення перекладу. Лекція 2. Проблема визначення перекладу. Диференціальні ознаки поняття "переклад". Визначення поняття "переклад" з урахуванням аспектів дослідження. Концептуальне визначення перекладу. Класифікації видів перекладу за формою перекладу, за ступенем еквівалентності, за засобами та жанрово-функціональним призначенням тощо. Інші види мовного посередництва: скорочений переклад, адаптований (реферування, текстуалізація інтенцій) та ін. Проблема перекладності. Концепція неперекладності у перекладознавстві. Інформативна структура тексту (денотативна, конотативна, хронологічна, соціолокальна, соціокультурна; асоціативна, образна, експресивна, неологічна, алюзивна, функціональна інформації). Функції мовленнєвого повідомлення (денотативна, експресивна, поетична, металінгвістична, фатична, волевиявлення) та функції перекладача (комунікативна, ідеологічна, метамовна, корекційна, фільтрації та адаптації тощо).	2	2
5	Практичне заняття 3. Визначення поняття "переклад" Класифікації видів перекладу за	2	4

	формою перекладу, за ступенем еквівалентності, за засобами та жанрово-функціональним призначенням тощо. Інші види мовного посередництва: скорочений переклад, адаптований (реферування, текстуалізація інтенцій) та ін. Інші види мовного посередництва: скорочений переклад, адаптований (реферування, текстуалізація інтенцій) та ін. Робота з різновидами перекладів, створення перекладів.		
6	Практичне заняття 4. Проблема перекладності. Концепція неперекладності у перекладознавстві. Інформативна структура тексту (денотативна, конотативна, хронологічна, соціолокальна, соціокультурна; асоціативна, образна, експресивна, неологічна, алюзивна, функціональна інформації). Функції мовленнєвого повідомлення (денотативна, експресивна, поетична, металінгвістична, фатична, волевиявлення). Функції перекладача (комунікативна, ідеологічна, метамовна, корекційна, фільтрації та адаптації тощо).	2	4
7	Розділ 2. Питання загальної теорії перекладу Тема 2.3. Професійна етика перекладачів. Практичне заняття 5. Правила та норми дотримання етики професії перекладача. Обговорення стандартних та нестандартних ситуацій перекладача.	2	4
8	Розділ 3. Питання опису процесу перекладу Тема 3.1. Питання моделювання перекладу. Лекція 3. Проблема моделювання перекладу. Ситуативно-денотативна модель. Трансформаційна модель. Семантична модель перекладу. Трифазна модель перекладу О. Каде. Інтерпретативна теорія перекладу. Теорія рівнів еквівалентності. Прагматичні, герменевтичні та нормативні аспекти перекладу. Системний підхід до вивчення перекладу.	2	2
9	Практичне заняття 6. Проблема моделювання перекладу. Ситуативно-денотативна модель. Трансформаційна модель. Семантична модель перекладу. Трифазна модель перекладу О. Каде. Інтерпретативна теорія перекладу. Теорія рівнів еквівалентності. Прагматичні, герменевтичні та нормативні аспекти перекладу. Системний підхід до вивчення перекладу.	2	4
10	Розділ 3. Питання опису процесу перекладу Тема 3.2. Засоби, прийоми та методи перекладу. Інваріант перекладу. Проблема одиниці перекладу. Категорії еквівалентності й адекватності перекладу.	2	2

	Лекція 4. Засоби, прийоми та методи перекладу. Інваріант перекладу. Проблема одиниці перекладу: у пошуках одиниці перекладу, одиниці перекладу і одиниці мови, одиниці перекладу й одиниці смислу, "одиниця орієнтування", одиниці перекладу як кванти перекладацьких рішень. Категорії еквівалентності та адекватності перекладу. Визначення поняття "еквівалентність" у науці, його властивості, еквівалентність і смисл, денотативне й сигніфікативне значення. Еквівалентність і адекватність. Багаторівневі теорії еквівалентності. Еквівалентність й закономірні відповідники. Переклад як контакт двох мов і двох культур, як особливий випадок білінгвізму.		
11	Практичне заняття 7 Засоби, прийоми та методи перекладу. Інваріант перекладу. Проблема одиниці перекладу. Категорії еквівалентності та адекватності перекладу. Еквівалентність і адекватність. Багаторівневі теорії еквівалентності. Еквівалентність й закономірні відповідники.	2	2
12	Практичне заняття 8 Засоби, прийоми та методи перекладу. Інваріант перекладу. Проблема одиниці перекладу. Категорії еквівалентності та адекватності перекладу. Еквівалентність і адекватність. Багаторівневі теорії еквівалентності. Еквівалентність й закономірні відповідники. Переклад як контакт двох мов і двох культур, як особливий випадок білінгвізму. Перекладацький досвід Канади.	2	4
13	Розділ 3. Питання опису процесу перекладу Тема 3.3. Інформаційні засоби перекладу: CAT-інструменти, інші системи роботи з перекладом. Практичне заняття 9. Ознайомлення з інформаційними технологіями в перекладі. Опрацювання CAT-інструментів.	2	4
14	Розділ 4. Лексико-граматичні питання перекладу Тема 4.1. Теорія відповідників. Види відповідників. Еквівалентні відповідники. Варіантні відповідники. розкриття контекстуальних значень в перекладі. Лінгвістична характеристика лексико-семантичних перетворень; причини лексико-семантичних перетворень; прийоми передачі іншомовних форм у перекладі. Лексичні трансформації, що використовуються в перекладі. Специфіка перекладу окремих розрядів лексики. Переклад та лексикографія. Лекція 5 Теорія відповідників. Види	2	2

	відповідників. Еквівалентні відповідники. Варіантні відповідники. розкриття контекстуальних значень в перекладі. Лінгвістична характеристика лексико-семантичних перетворень; причини лексико-семантичних перетворень; прийоми передачі іншомовних форм у перекладі. Лексичні трансформації, що використовуються в перекладі. Специфіка перекладу окремих розрядів лексики. Переклад слів-реалій. Переклад власних імен. Переклад фразеологічних одиниць. Переклад та лексикографія		
15	Практичне заняття 10. Теорія відповідників. Лінгвістична характеристика лексико-семантичних перетворень; причини лексико-семантичних перетворень; прийоми передачі іншомовних форм у перекладі. Лексичні трансформації, що використовуються в перекладі. Специфіка перекладу окремих розрядів лексики. Переклад та лексикографія	2	4
16	Тема 4.2. Граматичні трансформації для перекладу: перестановки, заміни членів речення та частин мови, додавання та опущення слів. Труднощі перекладу, зумовлені морфологічними і синтаксичними особливостями. Лекція 6. Граматичні трансформації для перекладу: перестановки, заміни членів речення та частин мови, додавання та опущення слів. Труднощі перекладу, зумовлені морфологічними та синтаксичними особливостями французької мови. Обов'язкові граматичні заміни за відсутності деяких морфологічних категорій у мові перекладу (передавання засобами іноземної мови видових форм рідної мови, функцій артиклів, особливих випадків вживання займенників, конструкцій з безособовими формами дієслів, які відсутні у рідній мові тощо). Передавання модальності у перекладі. Взаємозалежність синтаксичних і лексико-семантичних перетворень для перекладу висловлення. Конверсивні перетворення. Суб'єктно-об'єктна трансформація у перекладі. Трансформація складного речення у просте і навпаки. Заміна підрядності сурядністю та сурядності підрядністю. Способи підкреслення смислового центру (реми) висловлення у рідній та іноземній мовах. Шляхи подолання інверсії в реченні у перекладі іноземною мовою. Комунікативне членування тексту і його відображення в перекладі.	2	2

17	Практичне заняття 11. Граматичні трансформації для перекладу. Труднощі перекладу, зумовлені морфологічними та синтаксичними особливостями французької мови. Обов'язкові граматичні. Взаємозалежність синтаксичних і лексико-семантичних перетворень для перекладу висловлення. Конверсивні перетворення. Суб'єктно-об'єктна трансформація у перекладі. Трансформація структури речення. Комунікативне членування тексту і його відображення в перекладі.	2	4
18	Розділ 5. Стилiстичнi та прагматичнi питання перекладу Тема 5.1. Поняття стилю у перекладознавствi. Специфіка перекладу текстiв рiзних стилiв i жанрiв. Стилiстична та прагматична характеристика тексту як цiлого та її вiдтворення у перекладі. Поняття комунікативної мети тексту. Поняття прагматичної адаптації тексту у перекладі. Передача стилістичних засобів у перекладі. Лекція 7. Поняття стилю у перекладознавствi. Специфіка перекладу текстiв рiзних стилiв та жанрiв: офіційно-ділових, науково-технічних, публіцистичних i художніх. Стилiстична i прагматична характеристика тексту як цiлого та її вiдтворення у перекладі. Поняття комунікативної мети тексту. Поняття прагматичної адаптації тексту для перекладу.	2	2
19	Практичне заняття 12. Поняття стилю у перекладознавствi. Специфіка перекладу текстiв рiзних стилiв та жанрiв: офіційно-ділових, науково-технічних, публіцистичних i художніх. Стилiстична i прагматична характеристика тексту як цiлого та її вiдтворення у перекладі.	2	4
20	Тема 5.2. Передача стилістичних засобів у перекладі. Лекція 8. Проблема вiдтворення стилістичних особливостей тексту iноземною мовою. Передавання стилістичного забарвлення слів i граматичних зворотів (архаїзми, вульгаризми, канцеляризми, колоквіалізми тощо). Специфіка стилістичних фігур у перекладі: повторів, паралелізмів, метафор, метонімії, гри слів тощо.	2	2
21	Практичне заняття 13. Проблема вiдтворення стилістичних особливостей тексту iноземною мовою. Передавання стилістичного забарвлення слів i граматичних зворотів (архаїзми, вульгаризми, канцеляризми, колоквіалізми тощо). Специфіка стилістичних фігур у перекладі: повторів, паралелізмів, метафор, метонімії, гри слів тощо.	2	4

22	Практичне заняття 14. Презентація та обговорення результатів проведених досліджень за темами ДКР. <i>Захист ДКР.</i>	2	10
23	Практичне заняття 12. Повторення матеріалу. <i>Підвищення рейтингу.</i>	2	4
	Всього	46 год	74 год

6. Самостійна робота

Самостійна робота передбачає підготовку до практичних занять, написання ДКР, підготовку до заліку, зазначеному в п.5

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Система оцінювання орієнтована на отримання балів на лекційних заняттях за результати експрес-опитування, за роботу на практичних заняттях, а саме за активну участь у них відповідно до тематики заняття, за виконання домашньої контрольної роботи.

Пропущені контрольні заходи

Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologennia_apeliacii_2022.pdf

Інклюзивне навчання

Освітній компонент «Теорія перекладу» може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору чи слуху, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою

Навчальний матеріал вивчається французькою мовою з елементами української (у процесі перекладів).

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студентів з дисципліни складається з балів, що він отримує за :

- 1) відповіді на експрес-опитування на 8 лекційних заняттях (передбачається експрес-опитування на кожній лекції),
- 2) відповіді на 13 практичних заняттях;
- 3) виконання домашньої контрольної роботи.

Поточний контроль

Система рейтингових балів та критерії оцінювання

1. Тестове експрес-опитування

Тестове експрес-опитування має на меті перевірку отриманих на попередньому лекційному занятті знань. Тести з кожної теми складаються з 5 питань, за кожну правильну відповідь нараховується 0,8 бали, ваговий бал – 4 бали за тест.

2. Практичні заняття

Практичні заняття мають на меті застосування отриманих знань на практиці. Кожна відповідь студента передбачає виконання практичного завдання з теми та обґрунтування його виконання. Ваговий бал – 4 бали за активну участь.

«відмінно» - точне та повне розкриття змісту запропонованої теми, наведення прикладів, – 4 – 3,5 бали;

«добре» - точне та повне розкриття змісту запропонованої теми, без наведення прикладів; 3 – 2 бали;

«задовільно» - недостатньо точне розкриття змісту запропонованої теми, без наведення прикладів, 1,5 – 1 бал;

«незадовільно» - недостатньо повне, неточне розкриття змісту запропонованої теми, без наведення прикладів, 0 балів.

Студентам може додаватися один заохочувальний бал за творчий підхід до виконання домашнього завдання, опрацювання додаткової літератури, що дозволила глибше опрацювати тему та представлення результатів роботи на занятті у вигляді презентації.

3. Домашня контрольна робота.

Під час ДКР здійснюється перевірка рівня сформованості аналітичних умінь та навичок роботи з теоретичними джерелами з перекладознавства. Ваговий бал – 16.

Критерії оцінювання :

«відмінно» 16 – 14 балів: - творчий підхід, дотримання вимог до ДКР, повна відповідь -представлено 100% -90 % необхідної інформації;

«добре» 13 – 11 балів - достатньо повна відповідь (рівень виконання роботи відповідає 89-75 %), дотримання вимог до ДКР;

«задовільно» 10 – 8 балів дотримання вимог до ДКР, опрацьовано та представлено 70-60 % необхідної інформації з недоліками;

«незадовільно» - недостатньо повне, неточне розкриття змісту запропонованої теми, без наведення прикладів, 0 балів.

У процесі засвоєння освітнього компоненту передбачено заохочувальні бали за написання та подання наукових робіт:

Робота	Ваговий бал

Написання та друк тез доповіді на конференції	3
Написання та видання наукової статті	7

Календарний контроль

Календарний контроль проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Атестація студентів проводиться на 7 та 13 тижнях з зазначенням поточного рейтингу. Умовою задовільної атестації є значення поточного рейтингу студента не менше 50% від максимально можливого на час атестації (за результатами 7 та 13 тижнів).

Максимальна кількість балів на першій атестації складатиме суму балів за:

3 тестових опитування – **12 балів**;

7 практичних занять – **28 балів**.

Максимальна кількість балів на другій атестації складатиме суму балів за:

8 тестових опитувань – **32 бали**;

13 практичних занять – **52 бали**.

Таким чином, по першій атестації студент отримує "задовільно", якщо його поточний рейтинг буде не менше **20 балів**; по другій атестації студент отримує "задовільно", якщо його поточний рейтинг буде не менше **42 бали**.

Умови допуску до семестрового контролю

Рейтинг з освітнього компоненту складає 100 балів. Для отримання заліку з кредитного модуля потрібно мати рейтинг не менш ніж 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менш 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку у системі ECTS, виконують залікову контрольну роботу. Необхідною умовою допуску до заліку є позитивна оцінка за ДКР.

Семестровий контроль

Критерії оцінювання, зміст та зразок залікової контрольної роботи.

Оскільки обов'язковою умовою допуску до заліка є наявність з позитивною оцінкою ДКР, то ваговий бал за залік складає – **84 бали**.

Структура заліку

Залік з дисципліни "Теорії перекладу" проводиться в усній формі та складається з трьох теоретичних та двох практичних питань.

Теоретичне питання 1	Теоретичне питання 2	Теоретичне питання 3	Практичне питання 1	Практичне питання 2	Максимальний бал
16	16	18	16	18	84

Відповіді на питання оцінюють за такими критеріями:

1. Теоретичне питання 1.

Ваговий бал – **16 балів**.

1) ґрунтовність відповіді;	0	0.5	1	1,5	2
2) системний виклад думок;	0	0.5	1	1,5	2
3) логічність висловлювання;	0	0.5	1	1,5	2
4) зв'язність висловлювання;	0	0.5	1	1,5	2
5) переконливість, аргументація;	0	0.5	1	1,5	2
6) лексична і граматична коректність викладу;	0	0.5	1	1,5	2

7) креативність поглядів;	0	0.5	1	1,5	2
8) користування сучасними методами збирання і обробки інформації.	0	0.5	1	1,5	2

Критерії оцінювання:

"відмінно" – 14,4-16 балів;

"добре" – 12-14,3 балів;

"задовільно" – 9,6-11,9 балів

"незадовільно" – 0 балів

2. Теоретичне питання 2.

Ваговий бал – 16 балів.

1) ґрунтовність відповіді;	0	0.5	1	1,5	2
2) системний виклад думок;	0	0.5	1	1,5	2
3) логічність висловлювання;	0	0.5	1	1,5	2
4) зв'язність висловлювання;	0	0.5	1	1,5	2
5) переконливість, аргументація;	0	0.5	1	1,5	2
6) лексична і граматична коректність викладу;	0	0.5	1	1,5	2
7) креативність поглядів;	0	0.5	1	1,5	2
8) користування сучасними методами збирання і обробки інформації.	0	0.5	1	1,5	2

Критерії оцінювання:

"відмінно" – 14,4-16 балів;

"добре" – 12-14,3 балів;

"задовільно" – 9,6-11,9 балів

"незадовільно" – 0 балів

3. Теоретичне питання 3.

Ваговий бал – 18 балів.

1) ґрунтовність відповіді;	0	0.5	1	1,5	2
2) системний виклад думок;	0	0.5	1	1,5	2
3) логічність висловлювання;	0	0.5	1	1,5	2
4) зв'язність висловлювання;	0	0.5	1	1,5	2
5) переконливість, аргументація;	0	0.5	1	1,5	2
6) застосування вдалих ілюстрацій;	0	0.5	1	1,5	2
7) лексична і граматична коректність викладу;	0	0.5	1	1,5	2
8) креативність поглядів;	0	0.5	1	1,5	2
9) користування сучасними методами збирання і обробки інформації.	0	0.5	1	1,5	2

Критерії оцінювання:

"відмінно" – 16,2-18 балів;

"добре" – 13,5-16,1 бала;

"задовільно" – 10,8-13,4 бала

"незадовільно" – 0 балів

4. Практичне завдання 1. Аналіз оригіналу та перекладу матеріалу, з урахуванням усіх норм адекватності та перекладознавства. Ваговий бал – 16 балів.

- 16-14 балів за повну реалізацію аналітичного завдання, з урахуванням усіх перекладацьких трансформацій (не менш ніж на 90%);

- 13-12 балів за реалізацію аналітичного завдання на не менш ніж на 75%, дотримання вимог щодо трансформаційного аналізу, допускається не зовсім повний аналіз;
- 11-10 балів за неповну реалізацію аналітичного завдання (не менш ніж на 60%), не зовсім коректне застосування певних трансформацій.
- 0 – аналіз не відповідає вимогам

5. Практичне завдання 2. Переклад тексту з французької мови на українську із зазначенням застосованих методів та прийомів при перекладі. Ваговий бал – **18 балів**.

- 18-16 балів за повну реалізацію перекладацького завдання (не менш ніж на 90%), дотримання вимог когерентності тексту, коректне застосування відповідної лексики та відсутність граматичних помилок (допускаються 1-2 незначні помилки), повний перекладацький та трансформаційний аналізи;
- 15-13 балів за реалізацію перекладацького завдання на не менш ніж на 75%, дотримання вимог когерентності тексту, коректне застосування відповідної лексики, 1-2 грубі граматичні або лексичні помилки (кілька незначних помилок), не повний перекладацький та трансформаційний аналізи;
- 12-10 балів за неповну реалізацію перекладацького завдання (не менш ніж на 60%), не зовсім коректне застосування відповідної лексики, 3-4 грубі граматичні помилки (багато незначних помилок), поверхневий перекладацький та трансформаційний аналізи.
- 0 – переклад не відповідає вимогам.

Сума балів за ДКР (16) та балів за залік (84) переводиться до оцінки згідно з таблицею.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Менше 30, або не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Відповідно до Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті студенти мають можливість зарахувати результати свого навчання у інших формах освіти (наприклад, сертифікати про проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою). Детальніше: https://document.kpi.ua/files/2020_7-177.pdf

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено

доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови, канд. філол. наук, доцент Буць Жанна Володимирівна

Ухвалено кафедрою теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ (протокол № 13 від 09.06.2025 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету лінгвістики (протокол № 12 від 11.06.2025 р.)